

Boekverslag Nederlands Een hart van steen door Renate Dorrestein

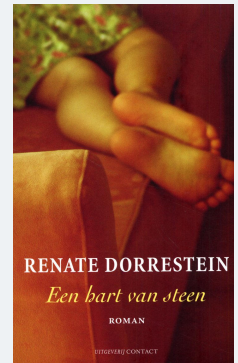
Boekverslag door J.

2343 woorden

25 mei 2015

★ 7,8

2 keer beoordeeld

Auteur	Renate Dorrestein
Genre	Psychologische roman
Eerste uitgave	1998
Vak	Nederlands
Methode	Nieuw Nederlands

1 Primaire gegevens

Auteur: Renate Dorrestein

Titel: Een hart van steen

Ondertitel: niet aanwezig

Uitgeverij Contact, Amsterdam/Antwerpen,

Jaartal eerste druk: 1988

Motto: noem mij, noem mij, spreek mij aan,

o, noem mij bij mijn diepste naam.

NEELTJE MARIA MIN

‘Mijn moeder is mijn naam vergeten.’

Genre: psychologische roman

Titelverklaring: Er zijn twee mogelijkheden. De eerste is dat de grafsteen, die gemaakt was voor het hele gezin, in de vorm van een hart was. Dus het hart is van steen. De tweede mogelijkheid is dat Ellen van Bommel zoveel heeft meegemaakt dat ze veel emoties heeft ‘uitgeschakeld’. Hierdoor zal ze onaardiger overkomen en ook wel gezegd: een hart van steen.

Mottoverklaring: Hier zijn ook weer twee mogelijkheden. De eerste is dat de familie Van Bommel wat met namen heeft. Bijna iedereen heeft een andere naam dan de echte naam. Zo heette Margje, Betty Venbommel. Sybille, werd Billie genoemd en Kester werd Kes genoemd. Carlos heet eigenlijk Michiel, maar omdat hij als baby erg op prins Charles leek, werd hij Carlos of Charlie genoemd. Ida heeft die naam gekregen, omdat Ellen haar maar stom vond. Zij heeft alles verpest. Dat Carlos heet water over zich heen kreeg o.a. Met de naam Ida zou ze vast veel gepest worden, want het rijmt op “malaria” en als je er een paar letter bij zou doen dan had je “diarree”. Later werd ze Sophie genoemd, dit zou anders ook haar naam worden.

De tweede mogelijkheid is toen Margje iedereen wilde laten sterven, Ellen vergeten was. Ze is haar vergeten te

zoeken of te roepen.

2 Gebeurtenissen

Een hart van steen gaat over de 37-jarige Ellen van Bommel, die gescheiden is en zwanger van een onbekende man. Door een ongelukje raakte ze haar kind bijna kwijt en moet ze een maand rust houden. Ze moet in haar bed blijven liggen, maar ze wordt verzorgd door een vrouw die met haar kinderen bij Ellen is ingetrokken om onder te duiken voor haar man, die haar sloeg. In het boek wordt Ellens levensverhaal verteld. Ze woont in haar huis op de Lijsterlaan 11 in Haarlem, waar ze vroeger opgroeide en waar de tragedie zich heeft afgespeeld. Vijfentwintig jaar na het voorval ziet ze dat het huis te koop wordt aangeboden en besluit ze het te kopen. Eigenlijk is het huis veel te groot voor haar alleen. Vroeger was het ook een kantoor, van het knipselbureau van haar ouders, Bureau van Bommel. Ze woonden er met het hele gezin, Kester, Sybille (ook wel Billie genoemd), Ellen, Michiel (door Ellen Carlos genoemd), Frits (haar vader) en Margje (haar moeder). In haar huis kijkt ze oude foto's door van haar jeugd en er komen een hoop herinneringen en emoties boven. Dit vertelt ze allemaal. Ze worden beschreven door Ellen als klein meisje.

De moeder van Ellen, Margje van Bommel was bevallen van haar vijfde kind, die door Ellen Ida genoemd werd, omdat ze het een lelijke naam vindt en een vloek over de nieuwe baby had uitgesproken. Al voor dat de baby er was had ze er een onrustig gevoel over. Na de bevalling krijgt Margje last van een postnatale depressie. Het hele gezin raakt ontregeld. Moeder houdt zich alleen nog maar bezig met zichzelf en Ida. Ze is overbezorgd. Later is ze ervan overtuigd dat Ida bezeten is door de duivel en dat die uitgedreven moet worden. Ze begint Ida te mishandelen en alleen Ellen merkt daar wat van. Na een poosje lijkt het of moeder er weer helemaal bovenop is, maar dan zegt ze dat het lijden bijna voorbij is. Op een avond maakt ze samen met Ellen voor iedereen een schoteltje met zogenaamde vitaminepillen (slaappillen en valium) klaar. Iedereen neemt de pillen behalve Ellen die haar hond Orson gaat uitlaten op het strand. Als ze thuiskomt, treft ze haar hele familie dood aan met plastic zakken over hun hoofd. Dan ziet ze dat Carlos nog leeft en neemt hem mee naar de kelder waar ze zich verstopt houdt. Haar moeder was gewoon vergeten dat ze nog bestond!

Ellen en Carlos gaan naar een tehuis en een paar jaar later wordt Carlos geadopteerd. Vanaf dat moment heeft Ellen nog nauwelijks contact met haar broertje. Ze blijft alleen achter en blijft in de knoop zitten met haar verleden. Met een aantal belangrijke vragen blijft ze zitten. Vooral over het feit dat ze maar niet kan vatten, waarom haar moeder het heeft gedaan. Als ze achttien is gaat Ellen op kamers wonen en gaat medicijnen studeren. Dan komt ze er achter dat haar moeder gewoon aan kraamvrouwenpsychose leed en dat alles met de juiste medicijnen voorkomen had kunnen worden.

Aan het eind van het boek krijgt ze een antwoord op haar laatste vraag en maakt ze een nieuwe start. Ze sluit haar verleden af en gaat door met leven met de mensen die ze nu nog heeft.

Bron: <http://www.scholieren.com/boekverslag/45653>

3 Verhaaltechniek

Thema en motieven

Het belangrijkste thema in het boek is, jeugdtrauma, Ellen heeft weten te ontkomen aan het plan van haar moeder, maar heeft wel veel moeite met dit allemaal te verwerken. De stemmen van Kester en Billie blijven in haar hoofd zitten. Ze heeft door deze ingrijpende gebeurtenis wel een trauma opgelopen. Ze heeft ook van verschillende psychiaters hulp gekregen, maar is zelf weggegaan. Ze vond dat ze zelf wel kon helpen. Uiteindelijk is dit haar ook gelukt.

Motieven die tot het thema leiden, zijn: Ida, liefde (van Margje voor haar kinderen), obsessie met God (van Margje) en

de postnatale depressie van Margje.

Personen

De belangrijkste personages in het boek zijn:

- Ellen van Bommel is een vrouw van 37 jaar als ze zwanger van een dochttertje, van wie ze niet weet wie de vader is. Ellen is patholoog-anatoom van beroep. Ze heeft medicijnen gestudeerd om internist te worden, maar heeft toen toch de kant van de doden gekozen. In het boek koopt Ellen het huis terug waar ze haar jeugd in heeft beleefd. Ze heeft haar verleden nog niet goed verwerkt en heeft de stemmen van haar oudere broer, Kester, en haar oudere zus, Sybille, in haar hoofd. Ze gaat van de ene psychiater naar de andere. Daarna besluit ze dat ze die hulp niet meer nodig heeft en zichzelf wel kan helpen. Ze krijgt steeds meer van haar geheugen terug. Het begon toen ze nog een meisje was van twaalf jaar oud als zij alles meemaakt van de zwangerschap van Ida. Ze heeft blonde haren en is een erg pienter meisje. Ze studeerde ook Grieks. Haar grotere zus, Sybille, is Ellens grote voorbeeld. Ze is erg gehecht aan haar gezin. Ze zorgt ook heel goed voor haar jongere broertje, Carlos. Je beleeft het boek vanuit haar perspectief. Later wordt ze steeds harder door hetgeen wat ze heeft meegemaakt in haar familie.
- Margje van Bommel is een vrouw met vijf kinderen. Haar oudste zoon is Kester, dan komt haar dochter Sybille (ook wel Billie genoemd), Ellen, Michiel (ook wel Carlos genoemd) en haar jongste Ida (later in het verhaal Sophie genoemd). Ze was voor Ida's geboorte een vriendelijke, zorgzame moeder. Ze werkte hard bij het bedrijf. Bij de zwangerschap van Ida stopte ze met werken en heeft daarna ook niet meer zo hard gewerkt. Ze verandert heel erg in haar doen en laten, dit komt dan ook door de kraamvrouwenpsychose. Na de bevalling van Ida, is Margje alleen maar met zichzelf en de pasgeboren Ida bezig. Margje is overbezorgd en is geobsedeerd door Gods wil. Ze doet wat ze denkt dat God wil.
- Frits van Bommel is de echtgenote van Margje en de vader van de vijf kinderen. Hij werkt heel hard voor zijn bedrijf, maar is ook een goede vader. Later in het verhaal krijgt hij wat relatieproblemen met zijn vrouw, Margje. Ellen is dol op haar vader.
- Kester van Bommel is de broer van Ellen. Hij wordt ook wel Kes genoemd. Hij zorgt ook heel goed voor Ida, maar hij heeft ook een heel goede band met Sybille en Ellen. Later komt hij in Ellens hallucinaties voor.
- Sybille van Bommel is de zus van Ellen. Zij wordt ook wel Billie genoemd. Zij is het grote voorbeeld van Ellen. Ze is erg met haar uiterlijk bezig en daarbij ook erg populair bij de jongens. Later komt Billie in Ellens hallucinaties voor evenals Kes.
- Michiel van Bommel, ook wel Carlos genoemd, is het broertje van Ellen. Ellen heeft een erg goede band met hem. Ellen heeft Carlos ook gered van de dood door hem mee te nemen naar de kelder en zich daar te verstoppen. Later zijn ze ook nog samen de De Eenhoorn gegaan, maar werden ze toen gescheiden doordat Carlos geadopteerd werd en zij niet.
- Ida van Bommel, later Sophie genoemd. Zij is het zusje van Ellen. Ellen vervloekte Ida toen ze nog in de buik zat van Margje. Ellen vond dat Ida alleen maar ongeluk bracht. Toen Ida geboren werd, was ze heel erg ziek. Daardoor heeft ze ook een misvormd hoofdje. Ida is wel overleden, maar Ellen heeft haar kind ook naar Ida vernoemd. Ellen haar dochttertje heet dan ook Ida-Sophie.

Dit zijn de belangrijkste personen uit het boek, omdat het hele boek over het gezin gaat.

Ruimte en tijd

Het boek speelt zich voornamelijk af in het huis op Lijsterlaan 11 te Haarlem. Het knipselbureau van Ellens vader zit ook in het huis. In dit huis worden ook de moorden gepleegd. Later brengt Ellen ook nog een tijd door in De Eenhoorn, het kindertehuis. 25 Jaar later, nadat ze weggegaan was uit het huis op Lijsterlaan 11, heeft Ellen weer het huis gekocht en is daar gaan wonen.

Er zijn ook nog wel plaatsen zoals de kerk, de duinen, het tuincentrum enz. Maar die zijn niet zo heel erg belangrijk.

Het boek speelt zich af in verschillende tijden. Er zitten voornamelijk flashbacks in als Ellen in haar bed ligt, krijgt ze deze. Zo herinnert ze zich alles weer wat er gebeurd is. Het begin van het boek speelt zich af in het najaar 1956 of 1957. Doordat het verhaal wordt verteld d.m.v. flashbacks, zijn het als het ware twee tijden. Het verleden, de flashbacks, en het heden, in het bed wat zo ongeveer een half jaar duurt. Aan het eind van het boek is nog wel een epiloog.

Het boek is dus niet chronologisch verteld door de flashbacks, tijdsversnellingen en tijdsvertragingen (de ene flashback duurt langer dan de andere en er wordt ook niet-belangrijke informatie overgeslagen).

Schrijfstijl

Het verhaal beleef je vooral door Ellens ogen. Er wordt wel van perspectief veranderd. Bijvoorbeeld van het ik-perspectief (het verhaal in Ellens ogen), naar het personele perspectief.

Het taalgebruik vond ik prima. Er worden wel wat moeilijke woorden in het boek gebruikt, maar het is niet storend dat je er helemaal niets meer van snapt of dat het hele boek bestaat uit moeilijke woorden.

Er wordt gebruikt gemaakt van humor. Het is geen boek om echt om te lachen maar er wordt op een bepaalde manier toch een beetje humor toegevoegd. Er wordt ook gebruik gemaakt van beeldspraak.

Het boek is modern geschreven.

Perspectief

Het boek wordt voornamelijk verteld door het ik-perspectief, namelijk door Ellens ogen. Doordat je het ik-perspectief leest, volg je Ellens leven het beste en kom je er ook het beste achter hoe zij alles beleeft of heeft beleefd.

Er wordt wel wat gewisseld van perspectief. Het verhaal gaat in één keer over van het ik-perspectief naar het personele perspectief. In het personele perspectief volg je de rest van het gezin ook. Ook via deze manier kom je steeds wat meer van de andere personages te weten.

Spanning

Er wordt steeds een klein beetje over de moord verteld, maar net niet genoeg om erachter te komen hoe het is gegaan. Aan het eind van het boek kom je er pas echt achter hoe alles verliep.

4 Plaats in de literatuurgeschiedenis

Renate Dorrestein is een feministisch schrijver. Dat blijkt ook uit o.a. dat zij vaak schrijft vanuit een vrouwelijk perspectief en de vrouwelijke hoofdpersonen krijgen een erg belangrijk deel in haar werken. Zij heeft het hoogtepunt van de Tweede Feministische Golf, die zich dan ook in Nederland afspeelde, bewust meegemaakt en dat heeft haar wakker geschud. Ze heeft dit in haar boeken gestopt, maar ze heeft ook in 1986 de Anna Bijns Stichting helpen oprichten.

Renate Dorrestein schrijft ook vaak vanuit het oogpunt van een kind. Zij kan zich als geen ander inleven in het perspectief van een kind en er dan ook zo over schrijven.

Haar schrijfstijl wordt ook wel gekenmerkt als gotieke roman of vrouwelijke gotiek. Deze manier van schrijven is ontstaan in Engeland toen vrouwen nog niet openbaar konden maken hoe zij over hun rol in de samenleving dachten.

Zij schrijft ook over de meest typische thema's, namelijk: familiegeheimen en verhalen waar geesten een rol spelen. Dit zijn twee voorbeelden, maar ze schrijft nog over meerdere typisch gotische thema's. De verhalen spelen zich vaak op het eerste oog een veilige ruimte af, maar zijn uiteindelijk helemaal niet zoals ze lijken. Het kwaad speelt zich vaak binnenhuis af.

Haar werk is heel luchtig, terwijl er veel aangrijpende gebeurtenissen plaatsvinden.

Haar eigen favoriete schrijvers zijn o.a. Kurt Vonnegut en Jeanette Winterson.

5 Beoordeling

Ik vind het een erg interessant boek. Ook omdat het echt gebeurd had kunnen zijn. Net als de postnatale depressie die helaas veel mensen overkomt.

Alles werd heel goed en nauwkeurig beschreven. In de ogen van Ellen en de andere personages kun je je heel goed inleven hierdoor.

De flashbacks zijn erg interessant om te lezen, want zo wil je alleen maar door blijven lezen doordat sommige dingen die je graag wilt weten, zijn achtergehouden.

Het boek was ook goed te volgen.

Het boek voldeed aan de meeste van mijn verwachtingen. Toen ik achterop het boek las, las ik iets wat over spoken ging. Ik had me daar iets heel gek bij voorgesteld, maar het is allemaal beter dan mijn verwachtingen of het voldeed eraan.